

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS 10.3.2020

Lopulliset hyvän vastauksen piirteet 12.5.2020

Lopullisista hyvän vastauksen piirteistä ilmenevät perusteet, joiden mukaan koesuorituksen lopullinen arvostelu on suoritettu. Tieto siitä, miten arvosteluperusteita on sovellettu kokeeseen, muodostuu kokelaan koesuorituksestaan saamista pisteistä, lopullisista hyvän vastauksen piirteistä ja lautakunnan määräyksissä ja ohjeissa annetuista arvostelua koskevista määräyksistä. Lopulliset hyvän vastauksen piirteet eivät välttämättä sisällä ja kuvaa tehtävien kaikkia hyväksytyjä vastausvaihtoehtoja tai hyväksytyyn vastaukseen kaikkia hyväksytyjä yksityiskohtia. Koesuorituksessa mahdollisesti olevat arvostelumerkinnot katsotaan muistiinpanoluonteisiksi, eivätkä ne tai niiden puuttuminen näin ollen suoraan kerro arvosteluperusteiden soveltamisesta koesuoritukseen.

Täydet pisteet voi saada vain vastaus, joka ei sisällä väärää tietoa.

Koesuorituksia ei saa kopioida. Ne ovat salassa pidettäviä asiakirjoja.

Tehtävien 2, 3, 4, 5 ja 6 arvioitavat piirteet on kuvattu ylioppilastutkintolautakunnan antamissa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -koetta koskeissa määräyksissä.

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Koekohtaiset/suomi_tai_ruotsi_toisena_kielena_kokeen_maaraykset.pdf?v=120419

OSA I: Kuunteleminen (50 p.)

1. Äänitetehtävä (10 p.) (monivalintavastaus)

- 1.1. Millainen sivistynyt ihminen on keskustelijoiden mukaan? (2 p.) (monivalintavastaus)
Sivistyneellä henkilöllä on ymmärrystä monista asioista. (2 p.)
- 1.2. Miksi sadut ovat tärkeitä lapsen kehitykselle? (2 p.) (monivalintavastaus)
Niiden avulla lapsi oppii huomioimaan muita. (2 p.)
- 1.3. Mitä Googlesta sanotaan keskustelussa? (2 p.) (monivalintavastaus)
Google ei sovi vuorovaikutuksen opettajaksi. (2 p.)
- 1.4. Miksi historia on tärkeää sivistyskasvatuksessa? (2 p.) (monivalintavastaus)
Jos historiaa ei tunne, voi tehdä samoja virheitä uudestaan. (2 p.)
- 1.5. Miten aikuinen voi sivistyä? (2 p.) (monivalintavastaus)
Aikuinen voi sivistyä kehittämällä itseään jatkuvasti. (2 p.)

2. Videotehtävä (20 p.) (tekstivastaus)

2.1. Miten suomalaiset suhtautuvat alkuperäiskansoihin? Miten se näkyy? (5 p.) (tekstivastaus)

Alkuperäiskansat herättävät kiinnostusta, mutta Euroopan ja Suomen ainoasta alkuperäiskansasta eli saamelaisista tiedetään vähän. Suomalaiset ovat kuitenkin kiinnostuneita saamelaisista ja haluavat tietää enemmän, koska esimerkiksi koulussa ei ole aiemmin juurikaan käsitelty saamelaisia. (5 p.)

Esimerkki 5 pisteen vastauksesta:

Suomalaiset ovat kiinnostuneita alkuperäiskansoista mutta eivät yhtä paljon (Euroopan ja) Suomen ainoasta alkuperäiskansasta eli saamelaisista. Se johtuu siitä, että saamelaisista tiedetään vähän. Se näkyy esimerkiksi koulussa, jossa saamelaista kulttuuria ei juurikaan käsitellä. Suomalaiset opettajat ovat kiinnostuneita tietää saamelaisista enemmän.

2.2. Millaisia stereotyyppioita saamelaisuuteen liitetään, ja millainen todellisuus on? (5 p.) (tekstivastaus)

Luullaan, että kaikki saamelaiset asuvat pohjoisessa, omistavat poroja ja käyttävät perinteisiä saamelaisvaatteita. Todellisuudessa suuri osa saamelaisista asuu muualla kuin Pohjois-Suomessa ja elää kaupunkilaisittain. Toisin kuin usein ajatellaan, monet eivät myöskään puhu saamea äidinkielenään. (5 p.)

Esimerkki 5 pisteen vastauksesta:

Luullaan, että kaikki saamelaiset asuvat pohjoisessa, omistavat poroja ja käyttävät perinteisiä saamelaisvaatteita. Todellisuudessa suurin osa saamelaisista asuu muualla kuin Pohjois-Suomessa ja suuri osa heistä elää kaupungeissa. Toisin kuin usein ajatellaan, monet eivät myöskään puhu saamea äidinkielenään.

2.3. Mikä *Dihtosis*-hanke on, ja miksi se on saanut alkunsa? (5 p.) (tekstivastaus)

Dihtosis-hanke jakaa tietoa saamelaisuudesta. Hankkeessa nuoret saamelaiset tekevät kouluvierailuja. Hankkeessa on myös kehitetty menetelmäkortit, joiden avulla opettaja voi toiminnallisesti käsitellä saamelaisuutta ja alkuperäiskansoja ja -kulttuureja. Hanke sai alkunsa, koska opettajat tarvitsevat tietoa, apua ja välineitä aiheen käsittelyyn. (5 p.)

Esimerkki 5 pisteen vastauksesta:

Dihtosis-hanke jakaa tietoa saamelaisuudesta. Hankkeessa nuoret saamelaiset tekevät kouluvierailuja.

Hanke sai alkunsa, koska tarvitaan tietoa, apua ja välineitä aiheen käsittelyyn. Hankkeessa on myös kehitetty menetelmäkortit, joiden avulla opettaja voi toiminnallisesti käsitellä saamelaisuutta ja alkuperäiskansoja ja -kulttuuria.

2.4. Mikä on *Dihstosis*-hankkeen jatkotavoite? (5 p.) (tekstivastaus)

Tavoitteena on, että hanke voi jatkua ja saada pysyvän rahoituksen. Halutaan, että tietoisuus saamelaisuudesta lisääntyy ja näin ennakkoluulot vähenevät. (5 p.)

Esimerkki 5 pisteen vastauksesta:

Tavoitteena on, että hanke voi jatkua ja saada pysyvän rahoituksen yhteistyössä eri tahojen kanssa tai nuorisoneuvoston alaisuudessa. Halutaan, että tietoisuus saamelaisuudesta lisääntyy ja näin ennakkoluulot vähenevät.

3. Videotehtävä (20 p.) (tekstivastaus)

3.1. Mistä luku- ja kaverikoiratoiminnassa on kyse? (5 p.) (tekstivastaus)

Luku- ja kaverikoirat ovat Kennelliiton toimintaa, jossa hyödynnetään sitä, että koirien läsnäolo vaikuttaa myönteisesti ihmisiin. On olemassa kahdenlaista toimintaa: lukukoiria käytetään esimerkiksi kouluissa ja kaverikoiria taas sairaaloissa. Jyväskylän yliopistossa käytetään näitä molempia yhdessä. (5 p.)

Esimerkki 5 pisteen vastauksesta:

Toiminnassa halutaan edistää opiskelijoiden hyvinvointia hyödyntämällä sitä, että koirien läsnäolo vaikuttaa myönteisesti ihmisiin. On olemassa kahdenlaista toimintaa: lukukoiria käytetään esimerkiksi kouluissa ja kaverikoiria taas sairaaloissa. Tässä kokeilussa käytetään näitä molempia yhdessä.

3.2. Mitä videon perusteella tiedetään luku- ja kaverikoiratoiminnasta eri oppilaitoksissa? (5 p.) (tekstivastaus)

Lukukoiria on jo kouluissa, ja niiden käyttöä siellä on tutkittu jonkin verran. Hämeenlinnan ammattikorkeakoulu on suunnitellut toiminnan aloittamista. Jyväskylän yliopisto on ensimmäinen yliopisto, jossa on luku- ja kaverikoiria. (5 p.)

Esimerkki 5 pisteen vastauksesta:

Lukukoiria on jo kouluissa, ja niiden käyttöä siellä on tutkittu jonkin verran. Hämeenlinnan ammattikorkeakoulu on suunnitellut toiminnan aloittamista. Jyväskylän yliopisto on ensimmäinen yliopisto, jossa on luku- ja kaverikoiria.

3.3. Mitä hyötyä luku- ja kaverikoirista on opiskelijoille? (5 p.) (tekstivastaus)

Opiskelijoiden hyvinvointi lisääntyy, koska koirat vähentävät stressiä, esimerkiksi sydämen lyöntitiheys ja kortisolin määrä laskevat. Koirat helpottavat jännitystä esimerkiksi esiintymistilanteissa ja vieraan kielen puhumisen tilanteissa. Myös tunteiden ilmaiseminen voi helpottaa. (5 p.)

Esimerkki 5 pisteen vastauksesta:

Opiskelijoiden hyvinvointi lisääntyy, koska koirat vähentävät stressiä, esimerkiksi sydämen lyöntitiheys ja kortisolin määrä laskevat. Koirat helpottavat jännitystä esimerkiksi

esiintymistilanteissa ja vieraan kielen puhumisen tilanteissa. Myös myönteiset tunteet voivat lisääntyä ja tunteiden ilmaiseminen voi helpottua.

3.4. Miksi luku- ja kaverikoiratoimintaa tutkitaan yliopistossa? (5 p.) (tekstivastaus)

Toimintaa tutkitaan, koska halutaan selvittää, mitä hyötyä luku- ja kaverikoirista on opiskelijoille. Korkeakouluista ei myöskään ole aiempaa tutkimustietoa luku- ja kaverikoirien käytöstä opiskelun tukena. Samalla voidaan kehittää yliopiston opetusta ja opetusmenetelmiä. (5 p.)

Esimerkki 5 pisteen vastauksesta:

Toimintaa tutkitaan, koska halutaan selvittää, mitä hyötyä luku- ja kaverikoirista on opiskelijoilla. Halutaan selvittää toiminnan vaikuttavuutta ja tietää, auttaako tämä tunteiden säätelyyn. Korkeakouluista ei myöskään ole aiempaa tutkimustietoa luku- ja kaverikoirien käytöstä opiskelun tukena. Samalla voidaan kehittää yliopiston opetusta ja opetusmenetelmiä.

OSA II: Lukutaito (50 p.)

4. Tekstin ymmärtäminen (50 p.) (tekstivastaus)

Tehtävän 4 ohjeessa on valitettavasti virhe. Tehtävään on voinut vastata virheestä huolimatta.

4.1. Miksi suomalaiset eivät ole Arto O. Salosen mukaan tyytyväisiä elämäänsä? (Mainitse vähintään kolme asiaa.) (10 p.) (tekstivastaus)

Suomalaiset eivät ole tyytyväisiä, koska he kaipaavat elämäänsä muuta kuin arkista aherrusta. He eivät koe enää tärkeäksi parantaa jatkuvasti elintasoaan, koska asuvat hyvinvointivaltiossa. Kun ihmisillä on kaikkea, elämä voi tuntua tarkoituksettomalta. (10 p.)

Esimerkki 10 pisteen vastauksesta:

Suomalaiset eivät ole tyytyväisiä, koska he toimivat vanhentuneiden tavoitteiden mukaan. Keskitytään parantamaan elintaso, vaikka se ei aineellisen hyvinvoinnin takia ole tarpeen. Se ei riitä tekemään elämästä merkityksellistä. Kun ihmisillä on kaikkea, elämässä pitäisi olla jokin muu tavoite kuin materian kerääminen. (10 p.)

4.2. Mistä suomalaisten tehokkuus sai alkunsa, ja miten se näkyy nykyään? (10 p.) (tekstivastaus)

Suomalaisten tehokkuus kehittyi 1940- ja 1950-luvuilla, jolloin tehtiin paljon työtä, koska yhteinen tavoite oli vapautua köyhyydestä ja saada kaikille parempi elintaso. Samanlainen tehokkuuden tavoittelu on vallalla edelleen, ja se näkyy esimerkiksi siinä, että työtä ja kehitystä mitataan määrällisesti. (10 p.)

Esimerkki 10 pisteen vastauksesta:

Tehokkuus kehittyi 1940-luvulta lähtien, jolloin Suomi oli köyhä maa. Haluttiin vapautua köyhyydestä. Tehokkuus näkyy nykyään siten, että Suomessa on korkea elintaso mutta tehokkuutta tavoitellaan edelleen. Esimerkiksi työtä ja kehitystä mitataan määrällisesti. Ihmiset sairastuvat, minkä takia monet jäävät työkyvyttömyyseläkkeelle jo 45-vuotiaina. (10 p.)

- 4.3. Mistä asioista elämän merkityksellisyys Salosen mukaan syntyy? (Mainitse vähintään kolme asiaa.) (10 p.) (tekstivastaus)

Elämän merkityksellisyys syntyy siitä, että on asioita, joiden puolesta haluaa elää. Sen synty-
miseen tarvitaan myös yhteys muihin ihmisiin. Lisäksi on tärkeää saada positiivista pa-
lautetta. (10 p.)

Esimerkki 10 pisteen vastauksesta:

Elämän merkityksellisyys syntyy siitä, että saa arvostusta ja kokee itsensä arvokkaaksi. Pitäisi
tunnistaa itsessään ja toisissa hyvät puolet. Yhteenkuuluvuus ja muiden ihmisten kanssa jae-
tut kokemukset, aineettomat asiat, tekevät elämästä merkityksellisen. Ihmiset tarvitsevat
elämälleen oikean suunnan ja merkityksellisen tavoitteen, jota kohti pyrkiä. (10 p.)

- 4.4. Millaisia ehdotuksia Salosella on suomalaisille ja miksi? (10 p.) (tekstivastaus)

Suomalaisten tulisi Salosen mukaan käydä yhteistä arvokeskustelua tulevaisuudesta ja asi-
oista, joihin he haluavat panostaa. Ihmisten tulisi myös tuntea voivansa vaikuttaa asioihin.
Siten voitaisiin löytää uusia elämänsisältöjä, jolloin elämä tuntuisi taas arvokkaalta. (10 p.)

Esimerkki 10 pisteen vastauksesta:

Salosen mukaan suomalaisten tulisi löytää asioita, jotka yhdistävät ihmisiä ja joiden vuoksi
kannattaa elää. Pitäisi rakentaa Suomea, jossa ihmiset antavat arvoa muille ja tuntevat itse
olevansa arvostettuja. Pitäisi myös itse vaikuttaa asioihin. Tällä tavoin tehokkuusajattelu saa-
daan korvattua merkityksellisimmillä asioilla. (10 p.)

- 4.5. Kerro omin sanoin, mitä ekososiaalisella sivistyksellä tarkoitetaan. (10 p.) (tekstivastaus)

Ekososiaalinen sivistys tarkoittaa sitä, että ihminen kykenee ottamaan huomioon oman toi-
mintansa vaikutukset muihin ihmisiin. Tällöin otetaan huomioon kaikkien eri ihmisryhmien
mahdollisuudet nyt ja tulevaisuudessa. Siksi tärkeitä ovat erityisesti hyvinvoinnin kysymykset
ja maapallon ekologiset kysymykset. (10 p.)

Esimerkki 10 pisteen vastauksesta:

Ekososiaalinen sivistys tarkoittaa sitä, että ihminen kykenee ottamaan huomioon oman toi-
mintansa vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Tällöin otetaan huomioon kaikkien eri
ihmisryhmien mahdollisuudet nyt ja tulevaisuudessa. Siksi tärkeitä ovat erityisesti hyvinvoin-
nin kysymykset ja maapallon ekologiset kysymykset. (10 p.)

OSA III: Kirjoitustaito (129 p.)

5. Lyhyt kirjoitustehtävä: Kommentti (30 p.) (tekstivastaus)

Kommentin on oltava yhtenäinen teksti, ei esimerkiksi asialuettelo. Tekstin tulee olla 500–800
merkin pituinen (merkkimäärä ilman välilyöntejä ja rivinvaihtoja).

Tehtävä arvioidaan suhteessa hyvän vastauksen piirteisiin ja lyhyen kirjoitustehtävän kriteereihin.

Hyvässä vastauksessa on seuraavat piirteet:

- Siinä käytetään annettua aineistoa niin, että kommentissa käy ilmi kirjoittajan näkemys tyttöjen ja poikien koulumenestyksen eroista. Kommentissa on monipuoliset perustelut.
- Tekstin on oltava yhtenäinen kokonaisuus, joka sopii tyyllillisesti ja kielellisesti julkaistavaksi valtakunnallisen lehden verkkoalustalla.

6. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

- 6.1. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)
- 6.2. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)
- 6.3. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)
- 6.4. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)
- 6.5. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)
- 6.6. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)
- 6.7. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)
- 6.8. Kirjoitelma (99 p.) (tekstivastaus)

Muuta arvostelussa huomioon otettavaa:

Kirjoitussuoritusten arvostelu

Ongelmakohtat alleviivataan. Jokaista alleviivausta ei tarvitse kommentoida sanallisesti, mutta halutessaan mitä tahansa kohtaa voi tarkentaa kommenttikenttään.